

УДК 343.93

DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2019.8.35>**Андрій Боровик,**

кандидат юридичних наук,

член-кореспондент Академії економічних наук України,

доцент кафедри кримінального права і правосуддя

Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янука

ЕЛЕМЕНТИ ЗАГАЛЬНО СОЦІАЛЬНОГО ЗАПОБІГАННЯ ОКРЕМИМ ВИДАМ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ В УКРАЇНІ

У статті з'ясовано сутність і зміст загальносоціального запобігання злочину, пов'язаному зі злісною непокорю засуджених у місцях позбавлення волі, а також запропоновані науково обґрунтовані заходи, спрямовані на удосконалення правового механізму із зазначених питань. У кримінології під загальносоціальним запобіганням злочинам розуміють діяльність, спрямовану на усунення або нейтралізацію причин і умов злочинності загальносуспільного рівня [1, с. 326]. На переконання В. В. Голіни, запобіжний потенціал цієї діяльності полягає в тому, що вона протидіє негативним явищам і процесам, які сприяють відтворенню або збільшенню рівня злочинів, стимулює законслухняну поведінку людини [2, с. 143]. Крім цього, загальносоціальне запобігання злочинам зменшує соціальні суперечності, криміногенне протистояння різних верств населення, рівень безробіття, підвищує стандарт життя людей, створює інші необхідні умови для підвищення рівня правопорядку загалом у державі [2, с. 143]. Більш того, саме цей вид запобіжної діяльності створює соціально-економічні та культурні підвалини для ефективного здійснення спеціально-кримінологічного та індивідуального запобігання злочинам [2, с. 144].

У контексті визначення змісту загальносоціального запобігання злісній непокорі вимогам адміністрації УВП це означає, що, вирішивши наявні нинішні проблеми життєдіяльності у сфері виконання покарань (зокрема, щорічне недофінансування з боку державного бюджету; тривале не модернізування та не будівництво нових слідчих ізоляторів та установ виконання покарань європейського зразка (одичне камерне утримання засуджених); високий рівень соціальної незахищеності прав засуджених до позбавлення волі та ін.), можна було значно знизити рівень конфліктності відносин між персоналом УВП та засудженими, у тому числі й кількість випадків злісної непокори вимогам адміністрації установ виконання покарань.

Ключові слова: загальносоціальне, запобігання, злочин, злісна непокоря вимогам адміністрації установ виконання покарань, засуджений, персонал, виправна колонія, позбавлення волі.

Постановка проблеми. У науковій статті з'ясовано сутність і зміст загальносоціального запобігання такому злочину, як злісна непокоря засуджених у місцях позбавлення волі вимогам адміністрації та нормативно-правових актів щодо їх утримання. На підставі проведення низки емпіричних досліджень з даного напрямку у роботі також запропоновані науково обґрунтовані заходи, спрямовані на удосконалення правового механізму із зазначених питань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з даної теми, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується стаття. Як показало вивчення наукової літератури, досить активно займаються розробкою питань, що стосуються змісту злісної непокори засуджених в УВП, такі науковці, як: К. А. Автухов, В. А. Бадира, В. В. Василевич, Т. А. Денисова, О. М. Джужа, О. Г. Колб, В. О. Меркулова, О. І. Плужнік, А. Х. Степанюк, В. М. Трубников, І. С. Яковець та ін.

Поряд із цим слід визнати, що в сучасних умовах реформування сфери виконання покарань проблеми, які мають прямо стосуються даного виду злочинів, досліджені неповною мірою, а тому тема цієї наукової статті є досить актуальною та такою, що має теоретичне і практичне значення.

Мета статті. Виходячи із вищевикладеного, головним завданням даної наукової статті стало визначення основних проблем, що стосуються тематики дослідження, а також розробка науково обґрунтованих шляхів їх подолання, нейтралізації, блокування тощо.

Виклад основного матеріалу. Як показали результати аналізу наукової літератури та практики зміст даного виду соціальної профілактики злочинів [1, с. 323] у сфері виконання покарань України визначається комплексом перспективних соціально-економічних, куль-

турно-виховних, фінансових і технічних заходів, спрямованих на удосконалення правового механізму та практики виконання – відбування покарання у виді позбавлення волі на певний строк. До цих заходів, виходячи з отриманих у ході даного дослідження результатів, можна віднести такі.

1. Забезпечення 100 % фінансовими, матеріально-технічними, кадровими та іншими ресурсами діяльності відповідних суб'єктів із реалізації на практиці Концепції реформування (розвитку) пенітенціарної системи України, яка є натеper однією з пріоритетних програм у сфері виконання покарань [3]. При цьому, як видається, більш логічно та правильно, з урахуванням нинішньої законодавчої бази та організаційно-управлінських структур виконання покарань в Україні, зазначену концепцію було б назвати Концепцією реформування кримінально-виконавчої системи України. Поряд із цим варто зазначити, що автори зазначеної Концепції видали бажання за дійсне не тільки у її назві, але й у тих заходах, які вони затвердили на рівні спеціальної постанови Кабінету Міністрів України у вересні 2017 року [3]. Водночас серед цих заходів відсутні ті, які б мали реальний вплив на зміну стану правопорядку, зокрема, в місцях позбавлення волі та які мали б системний характер видозмін у контексті загальнодержавних програм реформування правоохоронної системи і правосуддя в Україні [4] та в цілому – інших державних органів України [5]. Зокрема, враховуючи процеси децентралізації, що здійснюються в нашій державі у різних сферах суспільної діяльності, варто було створити відповідні соціально-правові умови для такої ж діяльності у сфері виконання покарань.

Йдеться про те, що, згідно з вимогами ч. 1 ст. 93 КВК України, засуджений до позбавлення волі весь строк відбуває в одній виправній колонії, як правило, у межах адміністративно-територіальної одиниці відповідно до його місця проживання до засудження або місця постійного проживання родичів засудженого. Враховуючи зазначене та системно використовуючи процеси децентралізації, сфера виконання покарань України могла б таким чином вирішити одну з ключових проблем, а саме щорічне недофінансування (60 %) з державного бюджету, за рахунок фінансування з боку органів місцевого самоврядування, на території яких функціонують СІЗО та УВП. Таке стратегічне завдання (децентралізація) сьогодні визначено в стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», яка затверджена Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5 [6].

Для реалізації цього завдання у сфері виконання покарань, крім цього, варто внести зміни у відповідні закони, що стосуються діяльності органів місцевого самоврядування та ДКВС України, а саме: а) Бюджетний кодекс України; б) Податковий кодекс України; в) Закон України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України»; г) Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»; ін.) – ввести фінансування сфери виконання покарань з державного бюджету та бюджету органів місцевого самоврядування у пропорції 50х50. Такий підхід, крім цього, дасть змогу використовувати у кримінально-виконавчій діяльності й інші можливості та потенціал органів місцевого самоврядування та громад, які позитивно зарекомендували себе на практиці (територіальні програми працевлаштування засуджених [7, с. 70–71]; облаштування будинків-притулків; діяльність спостережних комісій [8]; ін.).

2. Моральне та психологічне оздоровлення суспільства в цілому та засуджених до позбавлення волі зокрема. Як із цього приводу зауважили деякі науковці, здавна дослідники небезпідставно звертають увагу на те, що місця позбавлення волі, зокрема кримінальна субкультура, часто впливають на особистість як криміногенний фактор [9, с. 12]. Із цього можна зробити висновок про те, що запобігати злісній непокорі вимогам адміністрації УВП можна лише у разі комплексного системного підходу, який би стосувався реформування не лише загальних соціально-правових засад, але й видозміни кримінально-виконавчого та кримінально-правового складників політики у сфері боротьби зі злочинністю в Україні [10, с. 25]. При цьому слід враховувати ту обставину, що процес демократизації українського суспільства, нова економічна політика кінця 80-х – початку 90-х років ХХ століття відбилися і на змісті «законів» злочинного середовища [10, с. 24]. Саме в цей період різноманітні лідери та авторитети зазначеного протиправного товариства прийняли рішення про участь у комерційній та подібній діяльності, а також у приватизації власності. Крім цього, на даному етапі завершилось «узаконення» прийому в злочинне співтовариство осіб, які за формальними критеріями не відповідали, зокрема, статусу «злочинця в законі», але які могли принести злочинній спільноті матеріальну чи іншу користь. Разом із тим головний критерій – відданість «злочинному» товариству – залишився обов'язковим (це, наприклад, проявляється й у способі дотримання змісту кримінальної субкультури [10, с. 24]. Як результат, аналіз змін,

що відбулися останнім часом (особливо у 2014–2018 рр.) у моральній та духовній сфері нашого суспільства, включаючи питання релігійного характеру та позбавлення волі, дозволяє констатувати той факт, що серед населення України відбулась певна переорієнтація цінностей, що формувалась і відшліфовувались поколіннями протягом багатьох століть (порядність, чесність, працьовитість сьогодні, зокрема, підміняються нахабством, безкультурністю, всездозволеністю тощо) [10, с. 25].

Особливо небезпечним є те явище, яке сформувалось у 2014 році та триває нині а саме повна підміна правоохоронних органів юристами так званих «активістів» (а це, по суті, напівбандитські формування), які перебрали на себе функції народного правосуддя та забезпечення правопорядку в державі, залишаючись безкарними за вчинення самосуду та інших кримінально караних діянь. Звичайно, така кримінальна субкультура не може не відбитися на стані правопорядку в УВП та запобіжній діяльності з питань злісної непокори вимогам адміністрації УВП. У таких умовах актуальним загальносоціальним заходом у контексті досліджуваної в цій роботі проблематики є прийняття Стратегії морального відродження українського суспільства за аналогією з тими стратегіями, які вже затверджені на рівні Указів Президента України, та відповідними Планами дій щодо їх реалізації, що схвалюються та забезпечуються Кабінетом Міністрів України. При цьому одним зі структурних елементів зазначеної Стратегії мають стати заходи щодо протидії кримінальній субкультурі на всіх рівнях суспільної діяльності (освітній, науковий, культурний, релігійний і т. ін.). Зокрема, у школах I-III рівня акредитації, профтехучилищах, коледжах та вищих навчальних закладах у навчальних планах має бути закріплена як обов'язкова навчальна дисципліна «Запобігання та протидія кримінальній субкультурі», одним із проявів якої є сьогодні молодіжний екстремізм, хуліганство, насильницькі принизливі дії щодо слабших від себе тощо.

3. Стабілізація та підвищення рівня правопорядку в Україні.

Досягнення цієї мети можливе лише шляхом введення, а подекуди підвищення, юридичної відповідальності за вчинення самовільних дій, пов'язаних зі змістом правоохоронної, судової та іншої державної влади. Недопустимим у зв'язку з цим є блокування митниць, прикордонних постів, автомобільних і залізничних шляхів державного значення, а також проведення так званої «народної люстрації», що за формальними ознаках

містять такі склади кримінальних правопорушень, як: «Хуліганство» (ст. 296 КК); «Групове порушення громадського порядку» (ст. 293 КК); «Закликання до вчинення дій, що загрожують громадському порядку» (ст. 295 КК); «Втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність» (ст. 304 КК); «Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі фонду гарантування вкладів фізичних осіб» (ст. 342 КК) й інші. Відсутність реагування з боку держави правовими формами і заходами, у тому числі й шляхом застосування до правопорушників передбачених законом заходів юридичного примусу, не тільки зумовлює рецидив такої протиправної діяльності, але й детермінує у тому числі злісну непокору вимогам адміністрації УВП («якщо можна діяти свавільно та безкарно на волі, то чому не можна це робити у місцях позбавлення волі»). У зазначеній ситуації проявляється не тільки діалектичний, органічний та природний зв'язок загального (на рівні суспільства), особливого (у межах сфери виконання покарань) та одичного (на рівні конкретного засудженого, який вчиняє злочин, склад якого закріплений в ст. 391 КК України), але й реальна загроза основам національної безпеки України, враховуючи, що громадський порядок є одним з її невід'ємних складових елементів [11]. Саме тому в такій обстановці, що склалась в Україні сьогодні, як зазначено в п. 1 Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про хуліганство», «своєчасний і правильний розгляд кримінальних та адміністративних справ про хуліганство є дієвим засобом захисту нормальних умов життя людей, поновлення порушених прав потерпілих» [12, с. 370].

Враховуючи зазначене, актуальним та ефективним загальносоціальним заходом запобігання злісній непокорі вимогам адміністрації УВП має стати прийняття спеціального Указу Президента України «Про стратегію забезпечення правопорядку в Україні» та відповідної постанови Кабінету Міністрів України, яка б затвердила відповідний План дій з цих питань, включаючи й підвищення рівня забезпечення правопорядку в місцях позбавлення волі.

4. Підвищення рівня соціального захисту та забезпечення населення України, включаючи й засуджених до позбавлення волі.

Вирішення даного завдання дозволить зменшити рівень напруженості у відносинах засуджених і персоналу УВП, який виконує

кримінальні покарання не від свого імені, а є представником держави, а отже, несе, своєрідну солідарну відповідальність за діяльність останньої. Актуальним та необхідним у зв'язку з цим є прийняття спеціальної Постанови Верховної Ради України «Про підвищення рівня охорони трудових, соціальних, економічних та інших пов'язаних з ними прав громадян України», що не тільки стане одним із антикриміногенних заходів запобігання злочинам в Україні, але й суттєвим чином знизить рівень злісної непокори вимогам адміністрації УВП з боку засуджених до позбавлення волі, однією з детермінант якої є саме соціально-економічне підґрунтя життєдіяльності особи в умовах місць позбавлення волі.

5. Встановлення реального, а не формального, як це встановлено натепер, громадського контролю за сферою виконання покарань. Зокрема, важливим заходом у цьому контексті було б доповнення ст. 25 КВК «Участь громадськості у виправленні і ресоціалізації засуджених. Громадський контроль за дотриманням прав засуджених під час виконання кримінальних покарань» частиною третьою такого змісту: «1. З метою інформування громадськості про діяльність органів та установ виконання покарань їх керівники один раз на рік готують та опубліковують на офіційних веб-порталах органів та установ виконання покарань відповідний звіт про свою діяльність, форма якого затверджується Кабінетом Міністрів України. 2. Керівники органів та установ зобов'язані регулярно оприлюднювати статистичні та аналітичні дані, крім інформації з обмеженим доступом, про вжиті заходи щодо виявлення, припинення порушень правопорядку у сфері виконання покарань та запобігання їм».

Прикладом такого нормативного підходу є Закон України «Про національну поліцію», у розділі VIII якого «Громадський контроль поліції» закріплені зазначені та інші заходи соціально-правового характеру з цих питань, у тому числі прийняття резолюції недовіри керівникам поліції (ст. 87); спільні проекти з громадськістю (ст. 89); залучення громадськості до розгляду скарг на дії чи бездіяльність поліцейських (ст. 90) та заходи щодо взаємодії між керівниками територіальних органів поліції та місцевого самоврядування (ст. 88 Закону).

Звичайно, закріплення аналогічних норм у КВК України значно зменшить кількість потенційних жертв застосування до засуджених, позбавлених волі, ст. 391 КК, а також знизить рівень зловживань з боку персоналу із зазначених питань.

6. Застосування інших загальносоціальних заходів запобіжного характеру, які

прямо стосуються запобігання злісній непокорі вимогам адміністрації УВП. Насамперед ідеться про заходи соціального захисту та охорони суттєвих прав персоналу УВП. Зокрема, прийнявши у квітні 2014 року Закон України «Про приведення умов відбування покарання у виді позбавлення волі до Європейських стандартів» та розширивши при цьому права цих осіб [13], законодавець досі не здійснив жодних кроків, спрямованих на розширення прав персоналу УВП, що є обов'язковою умовою у прийнятті нормативно-правових актів дуалістичного змісту, коли право одного суб'єкта правоохоронних відносин має кореспондуватись та забезпечуватись обов'язком іншого суб'єкта, і навпаки [14, с. 158–164]. Прикладом такої правової неузгодженості є, зокрема, вимоги ст. 154 КВК, в якій визначено порядок дострокового звільнення засудженого від відбування покарання. Згідно з вимогами ч. 3 ст. 154 КВК цей порядок ґрунтується на положеннях ст. ст. 81, 82 КК, основу яких становить такий критерій, як сумлінне ставлення засудженого до праці, тоді як, з одного боку, праця стала правом останнього, а з іншого боку, адміністрація не зобов'язана будь-яким чином залучати засуджених до оплачуваної роботи. Якщо є така правова колізія [14, с. 275–278], навряд чи можна визнати правомірним умовно-дострокове звільнення особи від відбування покарання і, навпаки, незастосування цього інституту права з причин, що не залежать від засудженого, є порушенням його права на таке звільнення [15, с. 172]. У цій ситуації, крім цього, порушено й принципи нормотворчості, якими має керуватись і законодавець [14, с. 212–214]. Зокрема, принцип системності передбачає, що, створюючи нормативно-правовий акт, слід враховувати системні властивості законодавства. Цей принцип спрямовано також на забезпечення логічної послідовності, узгодженості, збалансованості положень нормативно-правових актів [14, с. 214].

Отже, ще одним загальносоціальним заходом запобігання злісній непокорі вимогам адміністрації УВП можна визнати й діяльність суб'єктів та учасників нормотворчості, яка має ґрунтуватись на чітко визначених на доктринальному та правовому рівнях принципах.

Щодо інших загальносоціальних заходів запобіжного характеру з вказаної проблематики, то до таких слід віднести всі ті, що прямо стосуються процесу виконання та відбування покарань, а саме: а) підвищення відповідальності підрозділів Уповноваженого Верховної Ради з прав людини [16]; б) концептуальну зміну діяльності Превентивного механізму

із запобігання катуванням, нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню в Україні, який створений на підставі вимог Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських, або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання [17], який має у тому числі вивчати й питання, що пов'язані зі злісною непокорю вимогам адміністрації УВП; в) більш предметне та цілеспрямоване відвідування УВП тими суб'єктами, які визначені в ст. 24 КВК, а саме: організація в обов'язковому порядку особистого прийому засуджених, які переведені в ПКТ за вчинення тих чи інших правопорушень, позаяк саме зазначене дисциплінарне стягнення є однією із підстав притягнення засуджених до кримінальної відповідальності за ст. 391 КК України; г) більш ефективне використання у запобіганні злісної непокорі вимогам адміністрації УВП можливостей релігійних організацій (ст. ст. 128, 128-1 КВК), а також потенціалу загальноосвітнього та професійно-технічного навчання в місцях позбавлення волі, що значно знижує вплив на особу, як свідчать результати спеціальних наукових досліджень [18, с. 401–402], криміногенної детермінанти, яка спричинює та зумовлює вчинення даного злочину; г) постійне та предметне залучення до процесу виправлення та ресоціалізації засуджених їхніх близьких родичів та інших осіб з їхнього оточення, які позитивно впливають на цих осіб. Особливо це актуально для тих, які тримаються в ПКТ, для того щоб запобігти надалі вчиненню ними злісної непокорі вимогам адміністрації УВП; д) інші загальносоціальні заходи запобіжного змісту, що викладені в науковій літературі з питань протидії злісній непокорі вимогам адміністрації УВП та які позитивно зарекомендували себе на практиці.

Висновки

Таким чином, якщо узагальнити всі наведені вище заходи загальносоціального змісту, що стосуються запобігання злісній непокорі вимогам адміністрації УВП, то до таких можна віднести такі: 1) 100 % забезпечення фінансовими, матеріально-технічними, кадровими та іншими ресурсами відповідних суб'єктів діяльності з реалізації тих програмних документів, що приймаються на державному рівні та стосуються сфери виконання покарань; 2) моральне та психологічне оздоровлення суспільства та засуджених до позбавлення волі, лейтмотивом якого, зокрема, має стати активна та ефективна протидія поширенню кримінальної субкультури на різні сфери суспільної діяльності, включаючи органи державної влади та органи місцевого самоврядування; 3) стабілізація та під-

вищення рівня правопорядку як загалом в Україні, так і у сфері виконання покарань, у тому числі й шляхом посилення юридичної відповідальності за діяння, що за змістом є аналогічними злісній непокорі вимогам адміністрації УВП (хуліганство; опір представнику влади; масові заворушення й т. ін.); 4) руйнування економічних засад злісної непокорі вимогам адміністрації УВП шляхом підвищення соціальних стандартів для населення та засуджених до позбавлення волі зокрема; 5) якісна видозміна громадського контролю за діяльністю у сфері виконання покарань, у тому числі з боку тих осіб, які мають право безперешкодно відвідувати УВП (ст. 24 КВК України) (Уповноважений Верховної Ради України; представники Національного превентивного механізму; релігійні організації; близькі родичі засуджених; ін.); 6) більш ефективне застосування інших загальносоціальних заходів із запобігання злісній непокорі вимогам адміністрації УВП, що викладені в науковій літературі та позитивно зарекомендували себе (системний підхід до підготовки та прийняття нормативно-правових актів з питань кримінально-виконавчої діяльності; зміна порядку дострокового звільнення засуджених з УВП; підвищення соціальних стандартів для персоналу УВП; інші).

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про Національну поліцію». Положення про Національну поліцію: офіц. текст. Київ: Алерта, 2016. 84 с.
2. Кримінологія: Особлива частина : навчальний посібник / за ред. І. М. Даньшина. Харків: Право, 1999. 232 с.
3. Концепція реформування (розвитку) пенітенціарної системи України : схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2017 року № 654-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/654-2017-%D1%80> (дата звернення: 24.11.2018).
4. Стратегія реформування судустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки : затверджена Указом Президента України від 20 травня 2015 року № 276/2015. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/276/2015> (дата звернення: 24.11.2018).
5. Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини : Указ Президента України від 25 серпня 2015 року № 501/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/501/2015> (дата звернення: 24.11.2018).
6. Стратегія сталого розвитку «Україна-2020» : затверджена Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> (дата звернення: 24.11.2018).
7. Оперативно-службова і виробничо-господарська діяльність установ кримінально-виконав-

чої системи у 1997 році. *Інформаційний бюлетень*. 1998. № 20. Київ: ГУВП МВС України. 113 с.

8. Синьов В. М., Северов О. П. Особливості сформованості у засуджених психологічної готовності до сприйняття виховного впливу. *Проблеми пенітенціарної теорії і практики*. 1999. № 4. С. 68–72.

9. Муравйов В. К. «Арештанська спільнота» як суспільно-психологічний феномен у місцях позбавлення волі. *Проблеми пенітенціарної теорії і практики*. 2000. № 5. Київ: КІВС. С. 151–157.

10. Кримінальна субкультура: поняття, суспільна небезпека, форми та засоби впливу на правопорядок в установах виконання покарань: навчальний посібник / О.Г. Колб, О.М. Литвинов, І.О. Колб та ін.; за заг. ред. д. ю. н., проф. О.Г. Колба. Київ: Кондор-Видавництво, 2016. 222 с.

11. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19.06.2003 № 964-IV // База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15> (дата звернення: 24.11.2018).

12. Про судову практику у справах про хуліганство: Постанова Пленуму Верховного Суду

України від 22.12.2006 № 10. *Постанови Пленуму Верховного Суду України в кримінальних справах*. Київ: ПАЛИВОДА А.В., 2011. С. 370–374.

13. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 9 грудня 2010 року. *Офіційний вісник України*. 2010. № 94. Ст. 3334.

14. Теорія держави і права: підручник / за ред. О. В. Петришина. Харків: Право, 2014. 368 с.

15. Про умови дострокового звільнення від відбування покарання і заміну невідбутої частини покарання більш м'яким: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 № 2. *Постанови Пленуму Верховного Суду України в кримінальних справах*. Київ: ПАЛИВОДА А.В., 2011. С. 172–175.

16. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23.12.1997 № 776/97-ВР // База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 24.11.2018).

The article clarifies the essence and content of the general social prevention of a crime connected with malicious disobedience of convicts in places of deprivation of liberty, as well as proposed scientifically grounded measures aimed at improving the legal mechanism on the specified issues. In criminology under the general social prevention of crimes are understood as activities aimed at eliminating or neutralizing the causes and conditions of crime of the general social level. According to V.V. Goliny, the preventive potential of this activity is that it counteracts the negative phenomena and processes that promote the reproduction or increase of crime, stimulates law-abiding human behavior. In addition, the general social prevention of crimes reduces social contradictions, crime-fighting confrontation of various segments of the population, unemployment, raises standard of living of people, creates other necessary conditions for raising the level of law and order in general in the state. Moreover, it is this kind of preventive activity that creates socio-economic and cultural foundations for the effective implementation of special-criminological and individual prevention of crime.

In the context of defining the content of the general social prevention of malicious disobedience to the requirements of the administration of the Ministry of Internal Affairs, this means that by solving the existing urgent problems of life in the field of execution of sentences (in particular, the annual lack of financing from the state budget; the continued modernization and construction of new investigative detention facilities and penal institutions European sample (single cell deprivation of prisoners), high level of social insecurity of prisoners' rights to imprisonment, etc.), could be significant ynom reduce the level of conflict relations between staff and inmates of penal institutions, including the number of cases of malicious disobedience to the requirements of the administration of penitentiary institutions.

In addition, it should be admitted that in today's conditions of reforming the scope of punishment, problems that are directly related to this type of crime are not fully explored, and therefore the subject of this scientific article is very relevant and of a theoretical and practical value.

Keywords: general social, prevention, crime, disobedience to the requirements of the administration of the penal institution, condemned, personnel, correctional colony, imprisonment.